

EUROOPA KOHTU OTSUS

28. november 1978*

Isikute ja teenuste vaba liikumine – Liikmesriigi kodanik – Asumine teises liikmesriigis – Juhiluba – Päritoluriigi väljastatud juhiluba – Kohustus saada uus juhiluba vastuvõtjariigis – Kokkusobivus ühenduse õigusega – Tingimused ja piirangud (EMÜ asutamislepingu artiklid 48, 52 ja 59)

Kohtuasjas 16/78,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Amtsgericht (kohalik kohus) Reutlingen (Saksamaa Liitvabariik) esitatud taotlus nimetatud kohtus pooleliolevas kriminaalmenetluses järgmise isiku suhtes:

Michel Choquet (elektrik), elukoht Reutlingen,

eelotsuse saamiseks EMÜ asutamislepingu artiklite 5, 7, 48 ja 56 tõlgendamise kohta seoses Saksamaa Liitvabariigi juhilube käsitlevate õigusaktidega,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Lord Mackenzie Stuart, kohtunikud P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe ja G. Bosco,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Otsus

1. Oma 13. veebruari 1978. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 16. veebruaril 1978, esitas Amtsgericht Reutlingen Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel küsimuse EMÜ asutamislepingu artikli 48 tõlgendamise kohta koos mootorsõidukite juhilubade vastastikuse tunnustamisega ühenduse kodanike kasuks.

* Kohtumenetluse keel: saksa.

Nimetatud küsimus on tõstatatud kriminaalmenetluse käigus, milles Prantsuse kodanikku, kes asub Saksamaa Liitvabariigis, kus ta töötab elektrikuna, süüdistatakse mootorsõiduki juhtimises ilma Saksa õiguse kohaselt kehtiva juhiloata.

2. Kohtu toimikust ilmneb, et süüdistatav, kes osales liiklusõnnetuses, esitas selle liiklusõnnetusega seotud politseikontrolli käigus Prantsuse ametiasutuste väljastatud juhiloa.

Saksamaa ametiasutused ei käsitle kõnealust juhiluba kehtivana, kuna riigi liikluseeskirja sätete kohaselt on välismaise juhiloa omanik, kes on asunud Saksamaa Liitvabariigi territooriumil üle ühe aasta, kohustatud hankima Saksa juhiloa.

Nimetatud menetluse käigus esitatud teabe kohaselt on juhiloa väljastamise tingimused siiski sel juhul lihtsamad kui kodumaise juhiloa väljastamise tingimused ning üldreeglina ei ole vaja sooritada uut sõidueksamit.

Sellega seoses märgib eelotsust taotlej kohus, et uue juhiloa saamisega võivad siiski kaasneda keelelised raskused ning see võib põhjustada asjaomasele isikule nii ebaproportsionaalseid kulusid, et nende tulemuseks võib olla teiste liikmesriikide kodanike diskrimineerimine, mis on vastuolus asutamislepingu artikliga 7, ja artiklis 48 tagatud töötajate liikumisvabaduse õiguse kasutamise takistamine.

3. Selle kahtluse selgitamiseks on Amtsgericht esitanud Euroopa Kohtule küsimuse, kas see on “ühenduse õigusega kooskõlas, et Euroopa Ühenduse liikmesriik nõuab teiste liikmesriikide kodanikelt mootorsõidukite juhtimiseks kõnealuses liikmesriigis väljastatud juhiloa hankimist ning vajaduse korral karistab neid mootorsõidukite juhiloata juhtimise eest isegi siis, kui sellistel ühenduse kodanikel on EMÜ asutamislepingu artikli 48 ja sellele järgnevate artiklite kohane elamisluba ning neil on nende oma riigis väljastatud samaväärne juhiluba”.

Asja seos EMÜ asutamislepinguga

4. Menetluse käigus esitatud märkustes juhtis Ühendkuningriigi valitsus tähelepanu sellele, et ühenduse õiguses puuduvad konkreetselt juhilubade väljastamist käsitlevad sätted.

Sellega seoses tuleks esmalt juhtida tähelepanu sellele, et komisjon märkis direktiivi ettepanekus mootorsõidukite juhilubasid käsitlevate õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT C 8, 1976, lk 2), mille ta esitas nõukogule 5. detsembril 1975, et kavandatavate meetmete õiguslikuks aluseks oli asutamislepingu artikli 75 lõike 1 punkt c, mis käsitleb ühise transpordipoliitika rakendamist.

Sellest artiklist, milles antakse nõukogule luba kehtestada “kõik ... asjakohased sätted” transpordi valdkonnas, võiks saada vaidluse lahendamisel abi üksnes sel juhul, kui nõukogu võtaks vastu rakendamismeetmed, mida ei ole ühtegi praegusel hetkel võetud.

Sellele vaatamata tuleb hinnata, kas liikmeriikide poolt juhilubade väljastamist ja vastastikust tunnustamist käsitlevad siseriiklikud eeskirjad mõjutavad nii otseselt kui

kaudselt nende asutamislepingu sätetega tagatud õiguste kasutamist, mis käsitlevad töötajate liikumis-, asutamis- ja, vastavalt asutamislepingu artikli 61 lõike 1 viitele, teenuste osutamise vabadust üldiselt.

Isikliku transpordivahendi olulisust arvesse võttes võib vastuvõtjariigi nõuetekohaselt tunnustatud juhiloa omamine mõjutada ühenduse õiguse kohaldamisalasse kuuluvate isikute võimalust tegelikult tegutseda palgatöötajatena või füüsilisest isikust ettevõtjatena.

5. Seetõttu ilmneb, et kuigi ühenduse õiguses puuduvad seda valdkonda käsitlevad konkreetset sätteid, oli Amtsgericht esitanud asjakohasel viisil oma küsimuse, soovides Euroopa Kohtu otsust juhilubade väljastamise või tunnustamise nõuete võimaliku mõju kohta töötajate liikumisvabadusele ning asutamis- ja teenuste osutamise vabadusele, mis kõik on tagatud asutamislepingus.

Põhiküsimus

6. Juhilubade väljastamist käsitlevad eeskirjad, sh nende tingimuste kindlaksmääramine, mille alusel välismaist juhiluba võib tunnustada või vahetada kodumaise juhiloa vastu, kuuluvad eeskätt nende liikmesriikide kohustuste hulka, mis neil on oma riigi territooriumil maanteed liiklusohutuse valdkonnas.

7. Võrdlevast uurimusest kõnealuse valdkonna hetkeseisu kohta liikmesriikides selgub, et juhilubade väljastamist käsitlevates liikmesriikide õigusaktides – eriti kui need puudutavad sõidueksameid käsitlevaid eeskirju, arstlike kontrollide sagedust, juhilubade kehtivust ning eri mootorsõiduki kategooriate määramist – on erinevad niivõrd, et juhilubade selge ja lihtne tunnustamine nende isikute puhul, kes soovivad elada alaliselt muu kui selle liikmesriigi territooriumil, kes väljastas talle juhiloa, ei ole võimalik ilma kõnealuste juhilubade väljastamise nõudeid piisavalt ühtlustamata.

Neil juhtudel nõudeid, mille liikmesriik on kehtestanud oma territooriumil asuvatele isikutele teiste liikmesriikide väljastatud juhilubade tunnustamiseks, ei saa pidada töötajate liikumis- või asutamisevabaduse või teenuste osutamise liberaliseerimise takistamiseks.

Sellest tulenevalt ei saa põhimõtteliselt kontrolle, mille eesmärk on anda liikmesriikidele tagatised, et nende territooriumil asuv teises liikmesriigis väljastatud juhiloa omanik täidab selles valdkonnas kohaldatavates õigusaktides riigi kodanike jaoks kehtestatud nõudeid, pidada asutamislepingu eeskirjadega vastuolus olevateks.

8. Selliseid õigusaktide sätteid võib pidada ühenduse õigusega vastuolus olevaks üksnes siis, kui nende kohaldamine liikmesriigis põhjustaks isikutele, kes olid saanud juhiloa teises liikmesriigis, selliseid raskusi, et tegelikult takistataks neil isikutel nende liikumis-, asutamis- ja teenuste osutamise vabadust käsitlevate õiguste kasutamist, mis on tagatud neile asutamislepingu artiklites 48, 52 ja 59.

Selle näideteks oleks see, et nõutakse sõidueksami sooritamist, mis selgelt dubleerib eksamit, mille asjaomane isik on sooritanud teises liikmesriigis selle sõidukikategooria puhul, mille juhiluba ta soovib, või see, et kontrollide läbiviimiseks sätestatud menetlustest

johtuvad keelelised raskused, või see, et nõutud formaalsuste täitmiseks kehtestatakse eriti kõrged tasud.

Sellised teise liikmesriigi väljastatud juhiloa tunnustamisele seatud takistused ei ole tegelikult asjakohases suhtes maanteede liiklusohutuse nõuetega.

9. Seetõttu tuleb esitatud küsimusele vastata, et see, kui üks liikmesriik nõuab oma territooriumil alaliselt asuvalt teise liikmesriigi kodanikult mootorsõiduki juhtimiseks kodumaise juhiloa omandamist, ei ole põhimõtteliselt vastuolus ühenduse õigusega isegi siis, kui tal on päritoluriigi asutuste väljastatud juhiluba.

Sellist nõuet võib siiski pidada kaudselt asutamislepingu artiklites 48, 52 ja 59 tagatud liikumis-, asutamis- või teenuste osutamise vabaduse õiguse kasutamist piiravaks ning sellest tulenevalt asutamislepinguga vastuolus olevaks, kui ilmneb, et teise liikmesriigi väljastatud juhiloa omanikule siseriiklike eeskirjadega kehtestatud tingimused ei ole asjakohases suhtes maanteede liiklusohutuse nõuetega.

Kohtukulud

10. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Madalmaade valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata.

Et käesolev menetlus on Amtsgericht Reutlingenis poolelioleva kriminaalmenetluse üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille Amtsgericht Reutlingen esitas talle oma 13. veebruari 1978. aasta määrusega, otsustab:

1. See, kui üks liikmesriik nõuab oma territooriumil alaliselt asuvalt teise liikmesriigi kodanikult mootorsõiduki juhtimiseks kodumaise juhiloa omandamist, ei ole põhimõtteliselt vastuolus ühenduse õigusega isegi siis, kui tal on päritoluriigi asutuste väljastatud juhiluba.

2. Sellist nõuet võib siiski pidada kaudselt asutamislepingu artiklites 48, 52 ja 59 tagatud liikumis-, asutamis- või teenuste osutamise vabaduse õiguse kasutamist piiravaks ning sellest tulenevalt asutamislepinguga vastuolus olevaks, kui ilmneb, et teise liikmesriigi väljastatud juhiloa omanikule siseriiklike eeskirjadega kehtestatud tingimused ei ole asjakohases suhtes maanteede liiklusohutuse nõuetega.

Kutscher

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart

Pescatore

Sørensen

O'Keeffe

Bosco

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 28. novembril 1978. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher